Nidaros.

HALLIKAVSLØRINGEN

AV: THOMAS TANGEN OG KNUT OKKENHAUG

Hallikavsløringen

Redaksjon: Nidaros

Innsendere: Thomas Tangen (kontakt: 478 30 204 / thomas.tangen@nidaros.no), Knut Okkenhaug og Bastian Øien Alstad.

Kategori: Data-SKUP-prisen

Takk til:

Lorns Bjerkan, Stig Jakobsen, Andreas Haakonsen, Erlend Falck, Marita Skoglund, Roman Prokopenko, Håvard Finnseth, Erik H. Sønstelie, Ole Martin Wold, Øivind Skjervheim, Kjetil Høiby, Håkon Forstervold Høydal, Rolf J. Widerøe, Kadafi Zaman, Caroline Drefvelin og Runa Sandvik.

Publisert mellom 19. januar 2025 og 24. april 2025

Fullstendig publiseringsliste følger rapporten.

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1. Innledning 3

2. Nidaros har avslørt at 3

3. Slik begynte det 4

4. Tidsbruk og organisering 4

5. Metodearbeidet 4
- **5.1 De utenlandske kvinnene 5**
- **5.2 Telefoneierne 5**
- **5.3 ID-tyveri 5**
- **5.4 De skjulte nettverkene 6**
- **5.5 Samarbeidet med SUJO 6**
- **5.6 Slik avdekket vi adressene 7**
- **5.7 Kontaktskjema 7**
- **5.8 Innsyn: Trøndelag politidistrikt 7**
- **5.9 Innsyn: Trøndelag tingrett 8**

6. Avsløringen 8
6.1 Bakmannen 8
6.2 Bekreftelsen 8
6.3 Konfrontasjonen 9

7. Etikk og sikkerhet 9

8. Konsekvenser 9

9. Publiseringsliste 10

1. Innledning

– Jeg kjøpte mellom 100 og 200 ulike kvinner i løpet av disse tre årene, noen av dem flere ganger. Og jeg kjøpte sex minst en gang i uka.

Det sier sexkunden «Simon» da Nidaros møtte ham i Trondheim vinteren 2024. Få personer kjenner sexmarkedet i Trondheim bedre enn ham etter å ha vært storforbruker av prostituerte i flere år.

Til tross for at kjøp av sex er ulovlig, har Nidaros dokumentert at politiet sjelden håndhever dette. Få blir tatt og enda færre blir dømt. Dermed kan nettverkene fortsette å operere i en av Norges største byer.

Nidaros' kartleggingen viser at prostituerte fra hele verden selger sex i Trondheim. Daglig ligger det ute 50–70 annonser på Realescort. Over ett år lastet Nidaros ned tusenvis av annonser. Gjennom avanserte metoder kan Nidaros dokumentere at telefonnumrene til kvinnene er tilknyttet flere halliknettverk. Metoderapporten beskriver hvordan vi sporet bakmennene og identifiserte en av dem. Avsløringene har ført til strengere krav til identifisering ved kjøp og endring av mobilabonnement, der gyldig pass, førerkort eller BankID nå kreves.

2. Nidaros har avslørt at:

- Flere ulike halliknettverk opererer i Trondheim.
- Hvordan utenlandske eskortebyråer rekrutterer spesielt østeuropeiske kvinner ut i prostitusjon i Norge.
- Flere nordmenn er utsatt for ID-tyveri og misbrukes i forbindelse med sexsalg i Trondheim.
- Politiet i Trøndelag prioriterer i svært liten grad å straffeforfølge sexkjøpere og halliknettverk.

- Flere AirBnb-utleiere leide ut til sexsalg - noe som kan falle inn under hallikparagrafen og følgelig være straffbart.
- Det har blitt solgt sex fra minst 25 forskjellige adresser i Trondheim i prosjektperioden.
- Flere aktører i utleiemarkedet hevder de ikke er klar over aktiviteten i deres egne utleieobjekter.

3. Slik begynte det

I september 2023 fikk Thomas Tangen en melding på WhatsApp fra en kilde som hevdet å kunne dokumentere sexsalg fra en leilighet i Trondheim, samt hvem som la til rette for det. Kilden sendte skjermbilder, SMS-utdrag og bilder av bygget. Styrelederen i sameiet bekreftet uvanlig mye trafikk til leiligheten. På bakgrunn av dette undersøkte vi saken videre og tok for oss Realescorte – Norges største plattform for eskortetjenester – som viste at det til enhver tid ligger ute 40–80 annonser bare i Trondheim.

4. Tidsbruk og organisering

Journalistene startet arbeidet høsten 2023 med å laste ned og systematisere annonsene. For en liten redaksjon som Nidaros, med 16 faste ansatte, var dette et ambisiøst prosjekt. For å gjennomføre uten å gå på bekostning av dagligdekningen fikk avisen 225 000 kroner fra Amedias gravefond, brukt til frikjøp av ansatte, vikar, reportasjereise og bistand fra Senter for undersøkende journalistikk (SUJO).

Midlene fra gravefondet bidro til at Thomas Tangen og Knut Okkenhaug kunne jobbe med prosjektet i ti uker.

5. Metodearbeidet

Fra september 2023 til september 2024 lastet Nidaros systematisk ned Realescorte-annonser fra Trøndelag. Annonsene ble lagret i PDF, manuelt skrapet og samlet i en database for å kunne verifisere og følge endringer. Totalt ble over 2.000 annonser hentet inn, hvorav 699 var unike – et datamateriale ingen andre norske mediehus har kartlagt over så lang tid i én by.

Det er ikke første gang at et mediehus kartlegger denne formen for organisert kriminalitet. I 2022 avslørte Dagbladet hvordan halliknettverk styrer sexsalget over hele Norge og omfanget av dette. Men ingen andre mediehus i Norge har noensinne kartlagt virksomheten i en og samme by over en så lang periode som Nidaros har gjort.

5.1.1 De utenlandske kvinnene

De fleste annonsene oppgis å være av utenlandske kvinner, mens kun et fåtall er norske kvinner, menn eller transpersoner. Vi valgte å konsentrere oss om de utenlandske kvinnene, både fordi de er i flertall og fordi vi antok at mange rekrutteres av bakmenn og inngår i organiserte nettverk.

Etter hvert som datasettet vårt vokste begynte vi å se et mønster. Annonsene inneholdt mye informasjon som var vanskelig å verifisere, men telefonnumrene de oppga måtte være ekte. Dette er måten sexkundene kan komme i kontakt med kvinnene på. Mens noen av numrene var registrert på det som antas å være eskorten i annonsen, kunne en rekke andre nummer knyttes til nordmenn flere steder i Norge. Hvorfor?

5.1.2 Telefoneierne

Totalt har Nidaros avdekket 587 unike telefonnummer i sexannonsene. Allerede tidlig i prosessen så vi at flere av numrene var registrert på norske statsborgere. Et interessant og oppsiktsvekkende spor. Kunne det være slik at nordmenn organiserte sexsalget til de utenlandske kvinnene?

For å komme nærmere et svar startet vi et omfattende og systematisk personsøk for å kartlegge disse personene og for å se om de hadde noen kobling til virksomheten i Trondheim. I research-fasen har vi brukt ulike OSINT-metoder som eksempelvis sosiale medier, TinEye, Pipl, Retriever og Brønnøysundregistrene.

Ved å sammenstille funnene med informasjon fra folkeregisteret, skattelistene og Lytix kunne vi sakte, men sikkert bygge profiler av hver enkelt. Men selv om vi klarte å identifisere flere av nordmennene så vi ingen tydelige koblinger til prostitusjonsvirksomhet. Vi ba derfor om innsyn i eventuelle dommer på nordmennene. Noen var tidligere straffedømt, andre ikke. Derfor bestemte vi oss for å ta kontakt med et utvalg av nordmennene og legge frem den dokumentasjonen vi hadde. Reaksjonen til flere av dem satte oss på sporet av noe større.

5.1.3 ID-tyveri

Flere vi kontaktet var uvitende om hvordan numrene deres ble brukt, og hevdet å være utsatt for ID-tyveri. «Kine» hadde minst hundre nummer registrert i sitt navn, 42 av dem knyttet til sexannonser. Nidaros avdekket at sensitive opplysninger, inkludert passbilde, lå åpent på nettet, noe som gjorde ID-tyveri mulig. Hun politianmeldte saken. Også moren til en avdød person anmeldte misbruk, etter at Nidaros påviste at det var mulig å opprette nummer i en avdød persons navn uten varsling.

5.1.4 De skjulte nettverkene

I september 2024, ett år etter at vi startet kartleggingen, var vi ferdige med å laste ned og systematisere sexannonsene.

Nå startet arbeidet med å finne koblingene, og avsløre nettverkene. Vi satt på konkrete adresser det hadde blitt solgt sex fra, telefonnummer og navn. Vi så tydelige mønstre, men det var vanskelig å «se» disse nettverkene uten systematisk databehandling og kreativ analyse.

5.1.5 Samarbeidet med SUJO

Dette krevde imidlertid en kompetanse vi ikke hadde på huset. Vi sparret med gravedirektøren i Amedia, Erik H. Sønstelie, som satte oss i kontakt med Øivind Skjervheim i Senter for undersøkende journalistikk (SUJO).
Metoden han brukte ble et nyttig metodisk grep for å komme videre i prosjektet og for å finne flere nettverkskoblinger.

I tillegg til å se hvordan annonsene kunne kobles ved hjelp av annonsenavn og telefonnummer, brukte vi KI-verktøyet Google Pinpoint til å hente ut tekst fra PDF-filene med annonser. Vi så at annonser med ulike telefonnummer og navn hadde en slående lik annonsebeskrivelse. Antagelsen var at eskortene brukte annonsebeskrivelsen om igjen under nytt navn og telefonnummer. For å finne tekstlikhet på tvers av annonser brukte vi med hjelp fra SUJO Python-algoritmer for ikke-veiledet gruppering (clustering) av annonsebeskrivelsene. Grupperingene av annonsebeskrivelsene ble deretter gjennomgått manuelt for å påse at gruppene så fornuftige ut. En håndfull annonsebeskrivelsekorrigeringer ble gjort i etterkant. 395 annonser hadde en såpass unik beskrivelse at de ikke lot seg gruppere. 1779 annonser ble gruppert i 422 forskjellige grupper basert på tekstlikhet. Det var utfordrende å få en oversikt over relasjonene mellom annonser basert på eskortenavn, telefonnummer og annonser når datamaterialet var strukturert i en tabell. Vår antagelse var at relasjonene gikk på kryss og tvers. Derfor omorganiserte Øivind i SUJO datamaterialet til et nettverk. Annonsenavnet ble brukt som noden i nettverket (gul prikk i skjermdumpen under), mens telefonnummer og tekstlikhet ble brukt til å vise hvilke annonsenavn som kunne kobles. Størrelsen på den gule prikken indikerte hvor mange annonser som var blitt publisert med navnet, og detaljert informasjon om annonsene (navn, telefonnummer, mm) ble synlig når man holdt musepekeren over den.

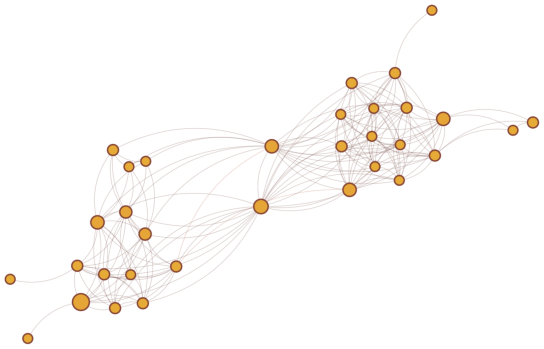

På denne måten ble annonser kjedet sammen i et nettverk, og mulige koblinger mellom to helt ulike annonser ble avslørt.

Databearbeiding, klustering, analyser og visualisering ble gjort i Python. Python-pakken ipysigma ble brukt for å dele nettverksvisualiseringen (ved hjelp av en statisk .html-fil) med redaksjonen i Nidaros. På denne måten kunne vi enkelt bruke nettverksanalysen i det videre researcharbeidet.

5.1.6 Slik avdekket vi adressene

For å avdekke adresser tok vi direkte kontakt med sexarbeiderne over en periode på to uker. Flere oppga adresser, ofte til leiligheter leid ut via Airbnb. Vi måtte derfor undersøke selskapets rutiner. Ifølge Airbnb må alle gjester og verter bekrefte identitet, og selskapet har systemer for å hindre misbruk. Likevel viste vårt arbeid at prostituerte hadde leid leiligheter gjennom tjenesten. En utleier vi kontaktet ble først klar over dette etter at Airbnb varslet om brudd på vilkår uten å spesifisere detaljer.

5.1.7 Kontakskjema

Gjennom arbeidet med dette prosjektet har vi vært i kontakt med mange kilder. For å holde styr på hvem vi har vært i kontakt med til hvilken tid, laget vi oss et kontaktskjema hvor vi fortløpende la inn navn på kilden, dato for samtalen, hva som skjedde og neste steg. På den måten hadde vi god kontroll på alt som var gjort og hvem som måtte kontaktes før publisering.

5.2.1 Innsyn: Trøndelag politidistrikt

For å kartlegge omfanget ba vi Trøndelag politidistrikt om innsyn i antall etterforskninger etter straffelovens paragrafer 315 og 316 fra 2019 til 2024. I politiets register registreres slike anmeldelser under Hallikvirksomhet, Formidling av prostitusjon og Kjøp av seksuelle tjenester fra voksne.

Funn: Vi fikk tilgang til en oversikt over antall registrerte anmeldelser knyttet til de nevnte statistikkgruppene begått i Trondheim kommune. Det viste at det i den gitte perioden var registrert 50 anmeldelser.

5.2.2: Innsyn: Trøndelag tingrett

Etter å ha fått tallene fra Trøndelag politidistrikt ønsket vi å se hvor mange personer som var dømt innenfor de samme lovbestemmelsene i samme periode. Vi sendte derfor en innsynsbegjæring til Trøndelag tingrett.

Funn: Vi fikk oversendt 12 dommer. Etter å ha gått gjennom dommene, så vi fort at kun et fåtall av disse var relevante for vårt arbeid. Kun en person var dømt for hallikvirksomhet og to for kjøp av seksuelle tjenester. De øvrige dommene går i hovedsak på andre forhold.

6. Avsløringen

Flere av kvinnene som selger sex i Trondheim oppgir å være selvstendige, men bak annonsene skjuler det seg flere hemmelige nettverk. Kartleggingsarbeidet til Nidaros har avdekket fem slike skjulte nettverk.
Vi har også avdekket at rekrutteringen av kvinner blant annet skjer gjennom ulike eskortebyråer. Disse annonserer på en russisk nettside og lover kvinnene høy lønn, mot at de skal ha halvparten av pengene som kvinnene tjener.
Men hvem er disse bakmennene - og er det mulig å avsløre dem?

Det var et av spørsmålene vi stilte oss da vi startet opp arbeidet. Ved å gå gjennom annonsene på den russiske nettsiden, håpet vi å få svar. Før eller siden gjør mennesker feil - det var også tilfelle her.

6.1.1 Bakmannen

I en av annonsene sto en nordmann av utenlandsk opprinnelse oppført som kontaktperson, skulle våre undersøkelser avdekke. Han hadde brukt et fiktivt navn og ikke delt noe informasjon om seg selv. Med unntak av en liten detalj: Ved å se under panseret på nettsiden kunne vi se telefonnummeret hans. Det var feilen som skulle avsløre ham. Ved å søke opp nummeret på Vipps, hadde vi hans virkelige navn. Et navn som minnet om det navnet mannen hadde brukt i annonsen.
Vi gjorde et omfattende personsøk på ham og bygget opp en profil.

6.1.2 Bekreftelsen

Vi hadde ikke dokumentasjon som koblet mannen direkte til hallikvirksomhet i Trondheim, og etter flere runder med redaksjonsledelsen besluttet vi å bruke skjult identitet, i tråd med Vær Varsom-plakatens unntaksregler. En direkte konfrontasjon ville trolig blitt avfeid, noe som senere ble bekreftet. Vi ringte derfor og utga oss for "Dimtri", som hadde sett annonsen og ønsket mer informasjon. Kontaktpersonen ga oss da en e-postadresse.

Vi sendte en e-post til adressen. Senere mottok vi svar fra den samme mailadressen hvor det ble opplyst at vedkommende hadde en leilighet man kunne leie for 16.000 kroner per uke og at:
«Jenter får 1000,- nok per time på tariff og 50 % av alle tillegs tjenester som er avtalt på forhånd (anal, bdsm, pissking og videre).»

6.1.3 Konfrontasjonen

Senere da vi konfronterte bakmannen med den informasjonen vi satt på, avfeide han alt. Nidaros har vært i kontakt med mannen flere ganger, og gitt ham mulighet til å svare på spørsmålene våre. Han har ingen god forklaring på hvorfor e-postadressen som ble oppgitt ble sendt fra hans telefon. Han hevder også at han ikke kjenner til den russiske annonseplattformen.
Han ønsker ikke å svare på noen spørsmål, og truer med å politianmelde Nidaros.

Senere sender han oss en melding og skriver at han mener han er utsatt for ID-tyveri. Etter at Nidaros først tok kontakt med mannen, ble annonsen endret ved at en ny kontaktperson ble oppgitt. Den nye kontaktpersonen kan Nidaros spore til Kirgisistan. I midten av desember 2024 ble annonsen slettet. Nidaros forsøkte å komme i kontakt med personen bak e-postadressen, men denne adressen ble slettet. Vi har ikke klart å identifisere hvem som sto bak e-postkontoen.

7. Etikk og sikkerhet

Vi har hatt løpende etiske diskusjoner, særlig fordi sexarbeiderne kan være i en sårbar situasjon og styrt av halliknettverk. For å avdekke adresser utga vi oss for å være kunder, men avlyste avtalene i god tid for å unngå økonomisk tap. Ingen ønsket å snakke med oss. Ved to anledninger oppsøkte vi adresser for å identifisere utleiere. Vi tilbød samtidig kvinnene muligheten til å fortelle sin historie anonymt. Av hensyn til sikkerhet jobbet vi i team. Under et møte presenterte journalisten seg, men hun ønsket ikke å bidra.

9. Konsekvenser

- Statsråd Karianne Tung reagerte på avsløringen og ba den nasjonale ekspertgruppen mot digital svindel om å sette ID-tyveri på dagsorden.
- I februar 2024 møtte statsråden den nasjonale ekspertgruppen. Hvor nettopp denne problematikken ble satt på dagsorden, som følge av Nidaros sine avsløringer.
- Nå er det innført strengere regler for identifisering ved kjøp og endring av mobilabonnement. Nå må alle vise gyldig pass eller norsk førerkort, alternativt elektronisk ID, for eksempel BankID, når du kjøper mobilabonnement.
- To personer, uavhengig av hverandre, har politianmeldt ID-tyveri som følge av Nidaros sine avsløringer.
- Politiet slo til mot en adresse i Trondheim hvor det var mistanke om kjøp og salg av seksuelle tjenester.
- Tre måneder etter Nidaros begynte å publisere artikler slo politiet til mot flere adresser i Trondheim, som del av en landsomfattende aksjon, hvor det var mistanke om kjøp og salg av seksuelle tjenester. Vi er ikke kjent med om vårt arbeid var en medvirkende årsak til at politiet valgte å aksjonere.

10. Publiseringsliste

19. januar: Slik lokker skjulte nettverk kvinner fra hele verden til å selge sex i Trondheim
21. januar: Rett ved politihuset i Trondheim omsettes kvinner som om de var kjøtt (Kommentar)
22. januar: «Simon» brukte 200.000 på sexkjøp: – Det er lett å kjøpe i Trondheim – like lett som å bestille mat
24. januar: De jobber for Trondheims sexarbeidere: – Mange tror de er lykkejegere som bare er ute etter penger
26. januar: Her sjekker «Camilla» utleieleiligheten sin etter sju uker med prostitusjon
1. februar: «Kine» misbrukt i titalls sexannonser: – Helt forjævlig
3. februar: Minister tar grep etter Nidaros-avsløring: – En alvorlig svikt
5. februar: Reagerer etter Nidaros-avsløring: – Menneskehandel satt i system
1. mars: Fredrik plages av sex-bråk fra massasjesalong. Politiet vil ikke kommentere saken
13. mars: Statsadvokat: – Annonsene oser av sex-salg
19. mars: Fredrik varslet om sex-bråk fra massasjesalong – nå har politiet undersøkt adressen
15. april: Slo til mot halliknettverk – kontrollerte adresser i Trondheim
24. april: Slo til mot halliknettverk – oppsøkte flere adresser i Trondheim